

## Szóchenyi:

Nagy ügyeket  
nem szabad  
kockáztatni kis  
érdekek miatt

# MURAKÖZ

Csáktornya,  
1942. január 29.

Előfizetési ár  
félévre 5.- Ft.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Árpád-utca 11. Telefon 116.

Felelős szerkesztő: Dr. SZABAD LAJOS

Politikai hetilap.  
Megjelenik csütörtökön.

## Szavak és tettek

### Reči i dela

Írta: Dr. Szabad Lajos

A város egyik vezető tisztségét viselője mondotta egyszer, hogy ő hiába iparkodik a mi munká-  
ütemünket átvenni, megérdemlő-  
nek, munkásainak kényelmese-  
gére és nemtörődömsége minden  
igyekezetét megbuktatja. Ő látja,  
hogy az anyaországban milyen  
hatalmas lendülettel folyik a  
munka, azonban itt nagyon elszok-  
tak az emberek az erőlködéstől.  
Aki dolgozott is, annak sem volt  
sürgős.

Sajnáljuk bár, de kénytelenek  
vagyunk elfogadni ezt a meg-  
állapítást, mert személyes tap-  
asztalatunk megerősíti. Akad-  
tunk férfiakra, akik egy két órai  
egészen nyhe elfoglaltság után  
megrendülve panaszkodtak,  
ezt a tempót, ezt a kimerítő  
munkát nem lehet soká bírni.

Komikusan hangzanék ez a  
szólam, ha nem lenne halálisan  
komoly, ha nem fakadna meg-  
győződésből és nem jutna kife-  
jezésre a tettekben vagy egyéb  
megnyilatkozásokban.

Ezek a jó urak nagyon is ko-  
molyan gondolják azt, amit  
mondanak, érzik is azt, amit  
nem győznek elégszer elsimni és  
aki nem látja az elvégzett  
»nagy« munkát, azt hinné, hogy  
ők hordják az egész átalakuló  
muraközi élet terheit. Sokakat  
megléveszt talán ez a »hangos  
munka«, de aki közel áll a dol-  
gokhoz és lát, az helyesen tud  
értékelni és tudja, ki végzi az  
igazi munkát, ki viseli szóltan  
keménységgel az újjáépítés nehé-  
zségeit.

A kényelmesség, a »raérünk«  
elv nem a mai idők módszere.  
A visszatért Muraköznek az  
egyenlőség alapján a munkában  
is hasonulnia kell az anyaor-  
szághoz, mert saját érdeke ki-  
vánja ezt. Ereznie kell minden  
muraközinek, hogy mennyi épi-  
teni való van az egész vonalon,  
szellemiekben és anyagiakban  
egyaránt.

Nem hisszük, hogy akadna  
őszintén gondolkodó nyilts. em-  
ber, aki ne látná azt a mér-  
hetetlen különbséget, amely a  
régii élet és mai között van. A  
magyar tanító határtalan sze-  
retetét, jóságát és nevelő erejét,  
a közigazgatás elfogulatlan, pár-  
tatlanságát, intézkedéseit, szociális  
gondoskodását és a magyar  
igazságszolgáltatás tisztelgetés-  
demó, megnyugtató tisztaságát.

Ezek mind-mind olyan ténye-  
zők, amelyeknek kezébe nyur-  
godtan letehető Muraköz a sor-  
sát annál is inkább, mert a  
csouka országban is ezek épi-

Jeden vodeči varaški činovnik  
je jempot rekel, da zabadav se  
on bori, kaj bi delal bole žurno,  
ovak kak se mora, da ga njegvi  
pomocniki i delaoci ne hogaju,  
preveč su komotni i ne brigaju  
se za posle, i tak mu se dobre  
vole prepadaju. On vidi, kak v  
materi zemli ludi fest delaju, a  
tu pak su se ludi jako odočili  
od dela. I on koji dela i njemu  
se ne žuri.

Zal nam je, ali moramo se to  
prijeti, kajti smo se i sami ovedo-  
čili toga. Našli su se moški, koji,  
ako jenu ili dve vure delaju ma-  
kar nekaj lehkoga, onda se več  
tožiju, kaj je to ne moči zdržati,  
to je preteško delo.

Malo bi to bilo smešno za po-  
služati, ako ne bila to smotna  
istina, da ne bi to ludi govorili  
prav e duše i de se to ne bi furt  
pokazalo v sakom delu i poslu.

Ova dolera gospoda se ono  
pravote misliju, kaj govoriju, pak  
tak i delaju i ne dospeju se dosti  
plakati, a on koji neje videl njihovo  
»velko delo«, koje su svršili, bi si  
misli, kaj te sromaki nosiju na  
pleči celo delo novoga Medji-  
murja. Čuda ludi se okani, da  
čueju te »glasne posle«, ali oni  
koji bliže stojiju i ze vidiju, oni  
enaju presoditi, što dela za istinu,  
što nosi stika i todo se merke i  
poterkoče novoga življenja.

Komotno živet, govoriti »imamo  
ejta«, to so ne več denšnjih  
vremen. V povrujenom Medji-  
murja se moramo i v poslu jed-  
nako deliti z materom semlom,  
to zaktevaju i naši interesi. Saki  
medjimurec dobro mora snati,  
kuko je se porod posla i v du-  
ševnim i v materialnim.

Ne verjemo, kaj bi se našel  
človek, koji pošteno misli, i ima  
ot prte oči, kaj nebi videl to velku  
rezliku med vesdašujim i prvešim  
življenju. Prezgranicim velku ljubav  
i dobrotu, moč za odgojanje dece  
madjarskoga navučitela, pravične  
i ne pristrane posle i socialnu  
skrb madjarske uprave, madjarsko  
svastvo, koje je čisto i zaslužni  
sako poštuvanje.

Te su se takše stvari, v koje  
se medjimurski narod ore mirom  
vufati, s tem više, kajti i v okru-  
jenim orsagu, su isti ovi zidali  
bolšu budučnost. Ovi ludi i njihova  
dela naj stojiju kakti pelda sakomu  
medjimurecu, naj se saki od njih  
vuči, kak je moči i kak je treba  
delati i truda ne poznati, kajti to  
su oni, koji bodo Medjimurje po-  
digli i odpelali v bolšu budučnost.

Kaj ve saki človek fest delati  
mora i više kak drugda, to je tak  
pa naravski i potrebno, kaj to saki

## Amerikai csapatok szálltak partra Észak-Irországban

Mint a Német Távíratí Irodának jelentik, az Egyesült  
Államok csapatokat küldtek Észak-Irországba. Az amerikai  
csapatok első európai partraszállása már meg is történt.  
De Valera, az ír szabadállam elnöke kijelentette, hogy a  
csapatok partraszállásáról csak akkor értesült, amikor azok  
már Észak-Irország földjére léptek. Tiltakozását jelentette  
be Washingtonban.

## Német csapatok megsemmisi- tették a Krim-félszigeten partaszállt ellenséget

A legújabb német hadijelentés szerint a német csapatok  
többnapos kemény harcok során visszaverték és jórészt megse-  
mmitették a Krim-félszigeten partra szállt újabb ellenséges egy-  
ségeket.

Leníngrád előtt a fegyveres SS rohamosztagai 58 kiserődöt  
pusztítottak el. A légierő eredményesen bombázott szovjet menet-  
menetoszlopokat és szállítmányokat.

Északafrikában kölesönös felderítő tevékenység folyt. A német  
repülők ismét hatásos támadásokat intéztek Málta ellen.

## Ausztrália és Holland-India védelme összeomlik

— mondotta Hori, a japán hivatalos tájékoz-  
tató hivatal főnöke

Hori, a japán hivatalos tájékoztató hivatal főnöke a leg-  
utóbbi sajtóértekezleten nyilatkozott a távolkeleti helyzetéről.  
Kijelentette, hogy Ausztrália és Holland-India védelme rövidesen  
összeomlik, mert minden utánpótlási vonalát elvágták. De még,  
ha volna is mód és ut, Anglia akkor sem tudna támogatást  
nyújtani, mert eléggé elfoglalják zavaros belügyei és a belső  
rend nehéz problémái. Amerika ugyancsak a maga közelebbi  
helyzetével van elfoglalva és így alig gondolhat segítség-  
re. A Fülöp-szigetekkel kapcsolatban Hori kijelentette, hogy a  
teljes önállóságra csak a japán megszállás után kerülhet sor.  
Jelenleg nem a végleges kormány intézi a közigazgatás.



Aknakereső hajóraj kifut a Keleti-tengerre (Foto R. D. V.)

tették a jobb jövődőt. Alljanak ezek az intézmények, ezek az emberek példaképül minden muraközi előtt, tanuljon tőlük mindenki munkabírást, munkateljesítményt, fáradhatatlan buzgóságot, mert ezek azok, akik Muraközt felemelik, biztos, boldog jövőbe vezérelnek.

Hogy ma mindenkinek dolgoznia kell, sőt fokozottabb mértékben, mint eddig, ez olyan természetes és szükségszerű, hogy ezt minden hazáját, oltónát szerető honpolgárnak látnia, éreznie kell. A rendkívüli állapotok rendkívüli kötelezettségeket rónak mindenkire, melyek alól nincs felmentés, amelyeket becsülettel és hősi elszántsággal vállalnia kell mindenkinek. Az életforma, amelyet ez az idő reánk kényszerít, szűk és kényelmellen, sokszor nehéz is, de van egy cél, van egy nagy, nemes érdek, amelyért érdemes, amelyért kötelesség elviselni: a jövő. Az a szebb, egészségesebb, holdogabb jövő, amely minden nehézséget, minden szükségletért kárpótol majd.

Ezért kell vállalni minden munkát, de nem hangos szóval, hanem beszélő tettekkel ezért kell a végsőkig való erőfeszítéssel, a lehető legjobban elvégezni minden feladatot. Jól értsük meg: ez nem erény! Ez kötelesség! Kötelesség önmagunkkal, családukkal, Muraközünkkel és hazánkkal szemben.

človek, koji svojo domovinu poštuje i rad ima, sam previdi i čuti. Ova svunredna vremena su donesla svunredna dužnosti za sakoga človeka, tu nema pardone nikomu, to se mora saki človek pošteno i junački izvršiti. Ovo življenje, na koje su nas veđažuje prilike presilile, je ve malo vožeje i teške, čudapot i jako teško, ali stoji jeden, velki i plemeniti cilj, za koji se moramo boriti i podnesti se poteškoče: a to je budućnost. Ona lepša, zdravša i srečnša budućnost, koja nas bo rešila sih mok i sili poteškoč.

Zato moramo naše zeti sako delo, ali ne z glasnik rečmi, nego z delom koje samo govori, za to se moramo boriti do rad njega i najbolje izvršavati se naše dužnosti. Dobro se moramo razmeti: To je ne dika! To nam je dužnost! Dužnost za nas, za naše familije, za naše Medjimurje i za našu domovinu.

#### — Nesreća bugarskoga soldata z vuki.

V Bugarskoj bliže varaša Burgas su na cesli vuki zarabili jenoga bugarskoga unteroficira. Te bugarski soldat se s sablom branil proti vukov i prvič je imel sreču, kaj je štiri vuke zaklal. Ali polni nak drugi vuki naleteli na njega. V to vreme se vukova krv zamrzla na sablu, pak ju je ne mogel onu potegnuti, i tak su toga nesrečnoga človeka vuki sega pojeli, samo sabla i nekše remenje je ostalo.

#### Hirdessen lapunkban!

## Rövidesen megépítik a muraszerdahelyi hidat

Za kratko vreme bodo napravili mosta v Murskom Središču

Zala vármegye közigazgatási bizottságának január havi ülésén az alispán jelentése során dr. Thassy Kristóf szóltalt fel és hangoztatta hogy Muraközt erősebben kellene bekapcsolni a vármegye székhelyéhez irányú ú forgalomba. A szombathelyi üzletvezetőségénél szerzett értesülése szerint vitéz gróf Teleki Béla főispán közbenjárásának eredménye gyanánt a kereskedelmi minisztériumban fölvették az 1942-ben teljesítendő munkálatok közé a muraszerdahelyi vasuti hidnak újjáépítését. De azért szükségesnek látja, hogy a közigazgatási bizottság ez ügyben felírjon a minisztériumhoz, hogy a munkálatokat sürgösen kezdjék meg és fejezzék is be, mert ez nemcsak vármegyei, hanem országos érdek is. Ugyancsak szorgalmazni kell továbbra is a celldömök-csáktornyai vonal elsőrangusítását is, amelyre vonatkozólag a főispán eljárása kapcsán szintén készen vannak a tervek, csak most már elő kellene őket venni. Fontos lenne, hogy ez a vonal Budapesttel kapcsolatol nyerien Tapolcán és Balatonfüreden át.

Az alispán örömmel fogadta a javaslatot és a maga részéről is rámutatott arra, hogy a muraszerdahelyi hidnak sürgős megépítése már azért is szükséges volna, mivel a vara di vasuti vonal még ebben az évben megnyitják és így a celldömök-csáktornyai vonal bekapcsolásával megtalálnák a legközelebbi utat a tengerhez és Rómához is. Szükség van arra, hogy a celldömök-csáktornyai vonal elsőrangusításával összefüggésben Zalaegerszegről minden irányba legyen csatlakozás. Zalában a vasuti ügy igen el van hanyagolva, azért célirányosnak tartanák, ha már a februári közgyűlés állandó vasuti bizottságot szervezne.

A felirati indítványt a bizott-

ság nagy lelkesedéssel tette magáévá.

Zalavármegjinska upravna komisijsa je držala v januaru svoju sesiju na šteroj pre zveštaju viceispána zel reč dr. Thassy Kristóf, pak da je

#### Medjimurje treba bole prikapčiti v gospodarskom pogledu k centru varmegije.

Pre železničkoj direkciji v Szombathelyu je zavzedil, kaj je vitéz gróf Teleki Béla shodil, kaj su v ministeriumu trgovine zeli v rečnu za 1942. leto, kaj je treba železničkog mosta v Murskom Središču napraviti. Ali veli, da je zato potrebno pisati na ministerium, kaj bi se s tem delom čim prečihapili i zgotovili, kajti je to potrebno ne samo za varmegiju, nego i za celi orsag. Načelo je treba iti zatem, kaj se štreka Čelldömök - Čakovec (prek Zalaegerszega) napravi na prvklasi i u velki ispan skajal, pak su preveč gotovi, samo je treba v roči zeti. Važno bi bilo, kaj bi ova štreka mela vezu z Budapestom prek Tapolce i Balatonfüreda.

Viceispán je z veseljem prijel ovoga predloga, pak i od svoje strane veli, kaj je velka sila napraviti mortu v Murskom Središču već i zbog toga, kajti letos se bo odprla štreka v Varaždin, pak bi se tak po štreki Čelldömök - Čakovec našel najbližesi pot k morja, a i v Rim. Potrebno je, kaj se štreka Čelldömök - Čakovec napravi na prvi klas. onda bo moči iti s Zalaegerszega na se strane. V Zalavarmegiji su železničke stvari jako zanemarene, pak bi za to

bilo potrebno, kaj bi već velka sesija v februaru zebrała stalnu komisijsu za železničke stvari

komisijsa je toga predloga prijala z velkim veseljem.

## Munkásifjusági előadás a KIOE munkájáról

### Predavanje za meistersku mlajšim KIOE

Nagyszámú hallgatóság előtt, amelyen képviselve volt a város vezetősége és a helybeli kereskedők és iparosok színe-java, ismertette folyó hó 23-án a község háza gyűléstermében dr. P. Horváth Athanáz KIOE vezető a Katolikus Iparos- és Munkásifjak Országos Egyesületének (KIOE) alapszabályait, célkitűzéseit, szervezetét, csáktornyai csoportjának, amely már közel 100 tagot számlál, eddig elért, nagyon méltánylandó eredményeit és közeli munkaprogramját. A tanulságos ismereteket lapunk legközelebbi számában részletesen közöljük.

Utána dr. Bernáth József ker. iskolai igazgató, KIOE csoportvevőnek mondott igen megszivlelő beszédet

#### a munkásifjuság megszervezésének szükségességéről.

Novák Ignác és más felszólalók örömmel vették tudomást az elindult munkáról. Fontos eredménye az előadásnak, hogy a jelenlevők mind pártolói tagoknak jelentkeztek a Graner gyár műszaki vezetői és más fiatal agilis szakmunkások tövöleges részt kívánnak a munkásifjuság vezetői munkájából. Az iparfejlesztés érdemes vezetéséig pedig messzemenő anyagi és er-

kölesi támogatást ígért. A csáktornyai munkásifjusági mozgalom példaszertül ígér országos viszonylatban is.

Ovogu meseca 23.-ga je P. Dr. Horváth Athanáz, voditel čakovske grupe Orsačkoga Društva Katoličke Mešterške Mlajšine K. I. O. E. držal predavanje v velkoj zali čakovskis varaških hiz, za kaj je to društvo stvoreno, za čim ide i kaj oče postignuti. Na predavanje su bili voditeli varaša, najbolši meštiri i trgovci. Ovo društvo ima već blizo 100 članov i već je pokazalo lepo delo, a i dale ima lepa program. V drugim broju vašega lista bomo više toga napisali.

Za njim je Dr. Bernáth József, direktor trgovačke škole, brinitel grupe v. K. I. O. E. držal jako lepoga govora, v kojem veli

#### kak je potrebno, kaj se meštarska mlajšina organizira.

Od meštrov su se Novak Ignac i više njih oglasili i zreklí svoje veselje, kaj se je to de hapilo. Jako je važno bilo pre tom predavanju, kaj su si, koji su tam bili, obećali pomoći. V Grauer fabriki so tehnički voditeli i drugi glavni delavci zjavili, kaj i oni kaj i oni očeu mlaišinu potpomagati, a oredni voditeli meštarskoga društva su isto obećali svoju pomoć, kak najdale bo moči.

Ovo gibanje čakovske meštarske mlajšine pokaze peldu i drugim društva v orsagu.

## Mit kell tudni a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatról?

### Kaj je treba znati za doktorsku vizitu pred ženidbom

Mint ismeretes, a hivatalos lapban megjelent a házasság előtti kötelező orvosi vizsgálatról szóló belügyminiszteri rendelet, mely a főbbek között kimondja, hogy a házasság kihirdetését csak akkor szabad elrendelni és a kihirdetés alól csak akkor szabad felmentést adni, ha a házasuló felek 30 napnál nem régebbe keletű tisztiorvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy megvizsgáltatták magukat és a vizsgálat fertőző gümökökről, vagy fertőző nemibajl nem állapított meg.

Melözhetli a tisztiorvos a vizsgálatot, ha a belügyminiszter által feljogosított orvosnak 30 napnál nem régebbe keletű bizonyítvánnyal igazolja a házasulandó nő, hogy egészséges. A feljogosított orvosok, háziorvosok, utadalni orvosok, városi,

községi, körorvosok, belegbiztosító intézetek körzeti kezelőorvosai.

Ha a tisztiorvos betegségre utaló jelenséget észlel, a bizonyítvány kiállítását mindaddig felfüggesztheti, amíg a házasuló meggyógyul. Bizonyítványokért a 10.000-nél kisebb lélekszámú megyei városokban és községekben 1. más helyeken 8 pengőt kell fizetni a bizonyítvány megtagadásának esetén is, de csak egyszer.

Díjmentesség igazolt szegénységben kívált akkor is megilleti a jelentkezőt, ha maga, illetőleg fizetési köteles hozzátartozója megtehető 1000 pengő értékű magánlappal rendelkezik.

A törvény hatálybalépése 1942. február 1-én lép érvénybe.

Kak je poznato, službene 99

# A Hét - Tjedem

## Csütörtök — Četrtek

vine donesla su naredbu ministra znutrasnjih poslova, koja veli, da se prije ženidbe saki mora dati po doktoru previziterati. Dale veli ta naredba, kaj je ženidba samo onda smeti ozvati, ili od ozvanja oprošćenje dati, ako ženidbene stranke s doktorskom svedočenju, koja nesme biti stareša od 30 dui, dokažeju, kaj su se dali po službenom doktoru previziterati i da se na visiti neje prenašlo, kaj bi meli leptiku ili kakšega spolnoga betega.

Ako ženska, koja ide zamož pokaže svedočbu od takšega doktora, koji ima ovlaštenje od ministra znutrasnjih poslova, da je sdrava i ta svedočba neje stareša od 30 dui, onda službeni doktor ne mora žensku pregledati. Ovlašćeni doktori su, bišni doktor, doktori gospođije, varaški općinski, okrošni i doktori betežničkih kasi.

Ako službeni doktor prenajde kakšega betega, onda svedočbu tak dugo neda onu, dok dotična ženidbena stranika ne ozdravi. Za svedočbe je treba platiti v varašim i selum, de ga menje od 10.000 duš, 4 pengő, a osem drugim merim 8 pengő, i to i onda, ako bi doktor skratil svedočbu onu dati, ali samo jempot.

Ako stranika dokaže svoje sirmaštvo, ili pak ona rodbina, koji su dužni za njom plaćati, nemaju vekšega ležečega imetka, kak 1000 pengő vrednosti, onda ne treba nikaj platiti.

Kak je poznato, zakon stopi v život 1942. leta februara 1.-ga.

## Orvosi kinevezések Muraközben

### Doktori postavieni za Medjmurje

A belügyminiszter ur dr. Melcher Gyula gátori körorvost Csáktornyára községi orvosá, dr. Szabó Károly hődmezővársárhelyi közkórházi orvosát az alsólendvai I., dr. Ambrus Lajos zalaegerszegi közkórházi segédorvost az alsólendvai II., dr. Saruga Rudolf belatinczi orvost a belatinczi, dr. Viola Lajos murašerzhemeyei körorvost a murašerdahelyi, dr. Lélek Sándor haladi körorvost a csáktornyai, dr. Hajdinyák József orvost a lendvavásárhelyi, dr. Pap György bácskereszturi orvost a perlaki, dr. Rejtő János katori orvost a katori és dr. Jászai László kaposvári orvost a légrádi közegészségügyi körökben körorvosokká nevezte ki.

Minister znutrasnjih poslova je postavil za varaškoga doktora v Čakovecu Dra Melcher Gyula, do ve je bil doktor v Bátor-n, nadale je postavil za okrožne doktore Dra Szabó Károlyá špitalskoga doktora s Hódmezővásárhelya v Lendavi v I., Dra Ambrus Lajosa špitalskoga doktora s Zalaegerszegu v Lendavi v II., Dra Saruga Rudolfa belatinskoga doktora v belatinski, Dra Vida Lajosa semeninskoga doktora v serjanski, Dra Lélek Sándora Hadadskoga doktora v čakovski Dra Hajdinyák Józsefa v Lendvavásárhelyski, Dra Pap Györgyá bácskereszturskoga doktora v preločki, Dra Rejtő Jánosa katoriškoga doktora v katoriškoi i Dra Jászai László-a kaposvárskoga v legradski doktorski okrug.

Krimben 10 ezer hadifoglyot ejtettek és sok hadianyagot zsákmányoltak a németek — A japánok két oldalról benyomultak Burma területére. — Heves ütközet után elfoglalták Tavajt és Miawadit. — Szingapur előtt egyesült a nyugati és keleti támadó hadsereg. — A Fülöp-szigetek mellett elsüllyeszttek egy amerikai repülőgépnyahajót. — A szingapuri erőd felett négy repülőgépet lőttek le a japánok. — Ujabb japán légitámadás a csendesóceáni szigetvilág ellen. — Száz japán gép támadta az uj-guineai Rabault. — Kikötőket, egy nagy ipartelepét és egy rádióállomást bombáztak Kelet-angliában a német repülők.

V Krimu su nemci vlovili 10.000 zaroblenikov i zavzeli čuda taborskoga materiala. Japanci su na dve strane zašliv Burmu (Engleska India). Potli jake bitke zavzeli su varaše Tavoj i Myawadi. Pred Singapurom su se skup zišle japanske trupe, koje su došle i ishoda i zapada. Poleg Filipinskih otokov su vtopili jenu američku matičnu ladju za avione voziti. Ober Singapurskoga grada su japanci četiri avione doli stvelili. Proti otokam na Tihom Oceanu japanci delaju nove napadaje z zraka. Na varaš Rabault v Novoj Guinei napada sto japanskih avionov. Vishodnoj Engleskoj nemci su bombe hitali na mesta de ladje stojiu, na fabrike i na radioštacivne.

## Péntek — Petek

Rommel váratlan támadással menekülésre kényszerítette az amerikai brit csapatokat. — Véresen összeomlott a bolsevikiek kitérési kísérlete Szentpétervárnál és Szebastopolnál. — Rangoon felé tör a burmai sikságon az előrenyomuló japán haderő. — Szingapur előtt három «szákbán» vergődik a maradék angol sereg. — Komoly arányokat ölt a Burma elleni támadás. — Harmínchat repülőgépet vett le 10 nap alatt Anglia. — Kerestől délre több szovjet kereskedelmi hajót súlyosan meg rongáltak a németek. — Tüzeket okoztak a német repülők bombái Malta szigetén.

Nemški General Rommel je v afriki z napadajom Zneriada, pretil engeske trupe. Krvavo su se zrušile bolševičke probe za vun predreti z Petrovgrada i Sebastopola. V Burmi japanska trupe idu napre proti glavnomu varašu Rangoon. Pred Singapurom se engleska soldačija moči, zaprtá v »tri vreče«. Proti Burmi su napadaju se vekši. Engleska je črez

10 dni zgubila 36 avionov. Od Kerča na jug su nemci skvarili više sovjetskih trgovačkih ladji. Nemške avionske bombe su na otoku Malti napravile oguje.

## Szombat — Sobota

Uj-Guineában partraszálltak a japánok és erősen fenyegetik Ausztráliát. — Burma fővárosát hetven kilométerre közelítették meg. — A Maláji félszigeten és Luzon szigetén folyik a bekerített angolzász csapatok megsemmisítése. — A szovjetfronton minden bolsevista próbálkozás véresen összeomlott. — Rommel hadserege visszafoglalta Agedabiát. Ettől délre ismét súlyos vereség érte az angolokat. Eddig 43 ágyu, igen sok harci és páncélgépkocsi került a tengelycsapatok kezére.

V Novi Guineji su japanci zašli na suhu zemlu i već se fest groziju Australiji. V Burmi su japanci došli 70 km. blizo do glavnoga varaša. V Malaji i na otoku Luzon japanci dale vrnštavaju englesku soldačiju. Na sovjetskoj fronti su se bolševičke probe krvavo zrušile. Soldačija generala Rommuela je nazaj zavzela varaša Agedabia. Od toga proti jugu imaju englezi velke zgubičke. Do ve su z gubili 43 štukov i čuda taborskih i oklopljenih kol, koje su osovinske trupe zavzela.

## Vasárnap — Nedela

A newyorki vízeken 18 amerikai gőzöst süllyesztettek el a német tangaralattjárók. 125000 tonna az elpusztított hajóter. — A Salamon, a Bismark és Uj Guinea szigeteken partraszálltak a japánok. — Pusztító légitámadás Szingapur és Rangoon ellen. — Agedabiától kelet felé menekül a megvert angol haderő. — Eredményes német támadások a keleti arcvonal közepző szakaszán. — Ausztrália valan fennyi hadiipari vidékét elsötétítették. — Harmincöt angol gépet lőttek le a japánok a rangooni légiharcban. — Greath Jarmouth kikötőjét és ellátási üzemét bombázták a németek. — Kireneikában szüntelen bombázzák a repülőket a visszavonuló angolokat.

Pred New-Yorkom su nemške podmornice vtopile 18 američkih ladji. Vtoplene ladje imaju 115.000 ton. Na Salamonskim, Bismarckovim i Novo Guinejski otokam su japanci zašli na suhu zemlu. Velki napadaj z zraka je pustošil ober Singapura i Rangoona. Od Agedabie se proti ishodu vleče potučena engleska soldačija. Na sredini ishodne fronte su nemci napravili dobre napadaje. V Austr-

liji su se taborske fabrike vkmičili. Ober Rangoona su japanci tridestipet engleskih avionov doli postrelali. Nemci su bombe hitali na mesta de ladje stojiu i na magasine v Greath Jarmouthu (Engleska) v Kirenejki (Afrika) nemški avioni stalno hiejeju bombe na englesku soldačiju, koja se vleče nazaj.

## Hétfő — Pondelek

Tengely-győzelem Észak-Afrikában. — Agedabiától északkeletre erős brit egységet vert szét és nagymennyiségű hadi anyagot zsákmányolt a német-olasz haderő. — A szovjet légi-erő hat nap alatt száztíz repülőgépet veszített. — Luzon szigetén a japánok áttörték az amerikaiak utolsó védelmi vonalát. — Az ausztráliai kormány egy nap alatt két izben kért sürgős segítséget Londontól és Washingtontól. A A Hawai szigeteket elzárták Ausztráliától. — A német és finn légierő súlyos veszteségeket okozott a bolsevistáknak. — Háromnapos szakadallan tömegroham után összeomlott a szovjetcsapatok támadása a Donec-arcvonal több szakaszán.

Velka pobeda osovinkih sil v Severnoji Afriki. Od Agedabie na severoishod su nemške i taljanske trupe restirale jaku englesku soldačiju i zavzeli su čuda taborskoga materiala. Sovjeti su črez šest dni zgubili stodeset avionov. Na otoku Luzon su japanci predri zaduju američku liniju za obranu. Australiska vlada jeden dvapot prosila žurnu pomoć vel Engleske i Amerike. Hawaiske otoke su zapli vel Australie. Nemški i Finski avioni su bolševikam napravili velke zgubičke. Na Donec fronti su sovjeti, črez tri dni stalne šturme delali na nemce, a se se to zrušilo.

## Husjegyek Zágrábban

### V Zagrebu je meso na cedule

Zágrábból jelentik: Január 31-től kezdve a horvát fővárosban bevezetik a husjegyeket. A jegyekre szerdán és szombaton lehet húst vásárolni. Azoknak, akiknek e két napon nem jut hús, hétfőn és csütörtökön lehet húst kiszolgáltatni. Egy-egy husdag 15 dkg. szinhus, vagy 20 dkg. csonttal. Kedd és péntek hústalan nap, hal, szárnyas és vad szabadon árusítható. A havi cukoradagot 50 dekagramban állapították meg újjában.

Z Zagreba pišeju: Od januara 31.-ga bodo v Zagrebu meso davati na cedule. V srodu i sobodu je moči na te cedule meso kupovati. Oni, koji ove dva dni ne bi došli do mesa, bodo meli pravo v četrtek i v pondelek meso kupiti. Seka porcija mesa je 15 deka čistoga mesa ili 40 deka s kosti. Tork i petek je den pres mesa, ribe, mladinu i divje meso slobodno tofiti. Cukora bodo davali 50 dekagramov na mesec.

## Hirdetés

Ezennel értesítam a t. csáktornyai és vidéki közönséget, hogy Csáktornyán, Honvéd-utca 73. szám alatt (a cukor-gyár mellett)

## fa- és szénkereskedést

nyitottam, ahol mindenkor, minden mennyiségben, házhoz szállítva is, a legjobb minőségű fa és szén kapható.

Szives pártfogást kér

JUG ANDRÁS

## NAGYJAINK

Naši veliki ljudi

### Arany János

Nemcsak a magyar, hanem a világirodalomnak is egyik legnagyobb elbeszélő költője és ballada írója volt Arany János, aki 1857-ben született Nagyszalontán, mint egyszerű bihari paraszti sarjadéka. Eletpályája a kis falusi házból a tanári hivatás felé viszi. Amikor megírja halhatatlan szépségű első elbeszélő költeményét, a "Toldi-t", az egész irodalmi magyar világ felfigyel rá és csodálattal adózik művének. S a továbbiak során egyre magasabbra emelkedik, az egész nemzet ünnepekként költője, balladái Shakespeare, nagy angol költő, művei mellett emlegetik. És ő akkor is megmaradt annak az egyszerű szerény falusi embernek, akinek egyetlen vágya, hogy egy kis földje legyen, amelyen nyugodtan gazdálkodhat. Halhatatlan, világirodalmi művei közül csak néhányat sorolunk fel: a Toldi után annak két újabb részét is megírja: "Toldi szerelmét" és "Toldi estjét", "Buda halála". Attila korának gyönyörű fejedelmének. Balladái közül a "Szondi két apródja", a "Tetemrehívás", az "Éjfél párbaj", az "V. László" a leghíresebbek. Élete végén csendes elvonultságban írja meg az "Ösziké"-et, költői lelkének utolsó szikráit. 1882-ben hal meg Budapesten, halhatatlan ragyogó nevet hagyva a magyar irodalomnak.

Arany János je bil najveći pesnik za pripovedanje i ballade ne samo u magjarskoj nego i u svetskoj literaturi. Rodjen je 1857. leta v Nagyszalontu, kakti sin prostih selških ljudi. Zivljenje ga pelalo z male zelske hižice na profsorska stolicu. Da je napisal prelepu svoju prvu pesmu pripovesti, »Toldi« zvanu, celi magjarski literarni svet se um čudi i fali ga. I dale se diže se bole na visoko, njegve perme diči celi narod i stavljaju ga na visinu Shakespeare (Šekspir engleski veliki pesnik). Ali on je i dale ostal jednostavni selški človek, komu je najveće veselje, ako ima tulko zemljiče, s koje more živeti i pomalem gospodariti. Z njegovih pesam, koje nigdar nabodo hmrlu i poznate su po celom svetu, bomo spomenuli samo ove: Potli Toldi-a je to pripovest i dale napisal v dove pesme: »Toldi sereme« i »Toldi estje«, nadale »Buda halala«, lepa pesma z vremena Krala Attila. Zatem dojan ballade: »Szondi két apródja«, »Tetemrehívás«, »Éjfel párbaj« i »V. László«. Ove dve raduje su najmense. V svojoj starosti se povlekel v tihu samoču i još je napisal pesmu »Öziké«. To se bile radnje iskre njegve pesničke duše. Hmrl je 1882. leta v Budapešti i ostavil sa sobom v magjarskoj literaturi takve svetlo ime, koje nigdar nabo hmrlu.

## Országjárás — Putovanje po orsagu

# KASSA, a Fejedelem városa varaš vladara

A Felvidék királynőjének is mondhatnánk Rákóczi gyönyörű városát és még Isten tudja, hány ékes jelző illetné meg, ha értékeit, szépségeit mind fel akarnók számolni.

Multjának fényes fejezeteit hosszú lenne mind felsorolni, de néhánynak a megemlítése is sokat mond a dicsőséges, egyszerű dolgokról, amelyek méltón emelték Kassát fejedelmi rangra a magyar városok között.

A rómaiak idejében már fenn álló telephelyet a honfoglaláskor az Aba nemzetség vette birtokába. Ettől kezdve a magyar királyok minden viszályában részt vett és polgárai ügyesen megtalálták mindig az utat hogy a győztes előtt érdemeket szerezzenek. Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás királyaink egyre több kiváltsággal ruházták fel. Boeckai István székhelyévé teszi és telepíti hajdúit, akik a német telepesekkel megrakott várost újból visszamagyarosítják.

## „Rákóczi megtérése” — „Rákóczi se povrnul”

Bethlen Gábor, majd Rákóczi Ferenc ideje alatt még nagyobb jelentőségre tesz szert Kassa. Országgyűlést tartanak falai között és fejedelmi székhely lesz. Hűséggel harcol Rákóczi mellett és később is, a szabadságharc idején, a magyar gondolat hősi védője. 1906 október 29. ismét emlékeztet Kassa számára. Kétszázéves száműzetés után a Fejedelem visszatér és hamvait a dóm kriptájában helyezik örök nyugalomra.

Azlan újból sötét kor következik: a cseh megszállás. A város mulljának ez a legszomorubb husz éve 1938 november elején virradt gyönyörű napra, amikor Kassa visszakerült az anyaországához. Hogy mit romboltak a csehnek, már el is feledtük, mert Kassa, a szépséges város, emlékeit is kitörülte a rabság éveinek és magvasságában megerősödve fejlődik tovább. 1941 júniusában még egy szomorú esemény bolygatta meg a várost: a szovjet repülőek galád orvltamadása, amely összerombolta a postaépületet és számos magyar életet oltott ki.

## A dóm — Biškupečka cirkva

Ha végigmegyünk a meghitt, történelmet sugárzó utcákon, mindenütt összalálkozunk a szépségnek, művészetnek örök értékeivel.

Ezek között is első a világhíres, gyönyörű Szent Erzsébet székesegyház, vagy ahogyan általánosságban ismerik, a kassai dóm, amelynek mai formája negyedik templom már ugyanezen a helyen. A tervet 1205-ben a francia Villard de Honnecourt építész készítette el. Az 1556. évi nagy tűzvész a dómot sem kímélte meg. 1776-ban ismét megrongálta a tűz.

De a sok újraépítés, toldás ellenére is a kassai dóm a gótika csodálatos példája. A főoltáron kívül még tizenegy mellékoltá-

rák.

Ako bi šteli na brojiti se lepote i vrednosti toga varaša, onda biga morali svati za Kralicu Cornjih krajov, najlepši varaš Rákóczy-a i Bog zna, kakše još lepe imena bi um masali dati.

Njegov svetlu prošlost nabrojiti, bi bila preduga pripovest, ali ako samo nešterne stvari sponenemo i onda smo čuda rekli za te dični varaš, koji je vreden toga, kaj su ga postavili med magjarskimi varaši sa vladarskoga varaša.

Za vreme rimske dobe već je tu bila našeka, a da su si magjari domovinu stvorili, onda si ga familia Aba zela sa sebe. Od te bobe je imel resa v saki borbi magjarskih kralov i stanovniku su navek našli pota, kaj su mogli pred pobeditelem pokazati svoju vrednost. Naši krali Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás su dali tomu varašu se već povlasti. Boeckay István se tu naselil s svojimi hajduki, koji su toga varaša, koji je bil pun nemških naseljenikov, nazaj pomagjariti.

Za vreme Bethlen Gábora, a potli za vreme Rákóczy Ferenc-a, je dobil varaš Kassa još vekšu važnost. Tu su držali orsačke sešije i postal je vladarski varaš. Verno se boril za slobodu poleg Rákóczy-a, a i potli za vreme borbe za slobodu, je navek junački branil magjarsku misel. 1906. oktobar 9. je opet bil velki den za varaš Kassa. Toga dana se pocenul velki vladar Rákóczy, koji je dvesto let počival v stranjskoj zemli i njegva pepele su deli v gruft biškupečke cirkve na vekovečni počinek.

Za tem pak je došla črna doba: Češka okupacija. Naj žalostneša doba toga varaša, ali 1938. novembra prvih danov je došla lepa zora, da še varaš Kassa povrnul k materi zemli. Kaj su čehi se zrušili, to smo već i pozabili, kajti je varaš Kassa zbrisal iz svojih spomenov se svoje žalosti toga robstva i ve se revizija objacen v svojem magjarsvu. 1941. leta, juniuša meseca se još još jena žalostna stvar pripetila v tem varašu: ruski avioni su doleteli i na ranbevski način zrušili pečtu i zaklali čuda magjarskih ljudi.

ra van, amelyek legnagyobb része szintén a XII. és XIII. századból valók. A templom kriptájában nyugszik Rákóczi Ferenc és édesanyja, Zrinyi Ilona és fia, József. Itt van Beresényi Miklósnak, második feleségének, Csáky Krisztinának, Sibrik Miklós és Esterházy Antal kuruc generálisoknak a sirja. A dóm egyéb kincsei, egyházi ruhái, kelyhei felbecsülhetetlen értéket jelentenek.

Ako idemo odilen po tem lepim vulicam, koje su pune povesti, seposod vidimo samo lepote i umetnice vekovečne vrednosti. Ali i med temi je prva i glasovita po celom svetu, prelepa biškupečka cirkva Svete Jaltabete,

ili kak ju seposod zoveju „kassai dom“, a to je denes već štita cirkva na istom mestu. Prvoga plana je napravit Villard de Honnecourt, francoski graditelj, 1556. leta je bil velki ogenj, pak je i cirkva sgorda. 1776. leta le opet pogovela.

Ali poleg se ga toga, makar su ju čudapot snova sidali i hmrali, i tak je tak cirkva najlepša gotškoga štila. Zvun glavnoga oltara ima još i jedanast oltarov na strani, koji su isto iz XII. i. XIII. stoletju. V gruftu cirkve počiva Rákóczy Ferenc, njegva mati Zrinyi Ilona i njeni sin József. Tu su grobi Rákóczyovih generalov Beresényi Miklósa, njegve žene Csáky Krisztine, onda Sibrik Miklósa i Esterterházi Antala. Ova cirkva čuva velke kincé, cirkvena oprave i t. d., se velke vrednosti.

## Orbán torony — Vrbana turen

A második gyönyörű épület szintén Isten háza, a Szent Mihály kápolna, amely 1341 körül épült és a magyarországi gótika történetének külön fejezete. Szépsége előtt csodálattal áll meg a szemlélő.

Az Orbán-tornyot 1628-ban építették a kassai szenátorok. A toronyra azért volt szükség, mert az 1556-os tűzvész megölta Kassa összes harangjai meglvadlak. A maradványokból 100 mázsás, hatalmas harangot öntöttek Szent Orbán tiszteletére s miután ezt nem lehetett a templomtornyban elhelyezni, külön tornyot építettek számára.

Druga lepa zidina je isto boža hiža, kapela Svetoga Mihala, koja je zidana koli 1941. leta i mora se ekstra spomenuti v povesti magjarske gotike. Tak je lepa, kaj se joj saki čudi.

Vrbanova torņa 1628. leta dali zaidati varaški senatori (Poglavari). Te turen je zato bil potreben, kajti 1556. leta, dal je bil velki ogenj, su se ti avonci raztalili. Z onoga, kaj je ostalo, so dali zicjati jenoga velkoga zvonca 100 centov težkoga na čast Svetoga Vrbana i kajti ga v pogvrele turne ne su mogli spraviti, su mu ekstra torņa zaidali.

## Lőcsei-ház — Hiža varaša Lőcse

Még számos régi, szép templom ékesíti a várost. A domonkosrend temploma 1305-ben már állt, a ferencendi templom, a szeminárium csak száz évvel fiatalabb nála. A premonstrói templom kriptájában nyugszik Báthori Zsófia. A peslis emlékére építették 1715-ben a Rozália temetőben álló fogadalmi templomot és a Fő-utcán a Mária Immaculata-szobrot.

Ertékes, régi épületek még a Lőcsei-ház, a Fekete Sas nevű régi vendéglőadó és a Mária Terézia által épített város-házia. Az ugynevezett parancsnoki ház már a XVI. században állott. Itt volt Bethlen Gábor pénzverzője, majd a főkapitányok székháza. A régi színház 1792-ben épült. Maradt valami a lerombolt várfalakból is.

A város kulturális élete mindenkor vezetészerepet játszott. Felsőmagyarországon. Az iskolák tömege termelte ki magából azt a műveltséget és szellemet, amely ellen tudott állni az ér-

# CABINET Dreher Brandy

## KIVÁLÓ MINŐSÉGE NEM VÁLTOZOTT

nyomásnak és amely eljövendő évszázadokra is alapja lesz az értékes, alkotó nemzeti életnek.

Művészeti társaságok, kulturális intézmények egész sora működik az ősi falak között. Kazinczy Ferenc 1797-ben itt indította meg az első folyóiratot, a Magyar Muzeum-ot.

Szépseges, magyar város Kassa, amelyben úgy jár az ember, hogy minden léptével múlt emlékeket érint. És ebben a multban dicsőség és szenvedés egyként hirdeti azt a halhatatlan magyar erőt, nagyságot, amely ilyen városokat, ilyen szellemet épít.

Zvun toga ima Kassa još i druge lepe cirkve. Dominikanska crkva je 1305. leta već stala, a franciskanska crkva i seminar (črna škola) je samo za 100 let inlajbi. V gruffu premontrenske cirkve počiva Báthory Zsófia. Na spomen velke kuge su 1715. leta na Rosalia grobju zaidali cirkvu i v glavnoj vuliči su postavili spomenik Mariji čistoj devici.

Lepe stare sidine su još »Lőcsei ház«, onda starinska kréma »Fekete Sas« (črni orlin) i stare varaške hiže, koje je dala zaidati

kratica Mária Terézia. Stara zidina, koju tak zoveju »komandantova hiža«, već je stala XVI. st. letja. Tu je dal Bethlen Gábor, vladar Erdélya svoje penaze kopovati, a potli pak su stamvali velki kapitani. Staro kazališče je zaidano 1792. Grada i kule su srušili, ali nekaj je ostalo.

Kulturno življenje toga varaša je navek bilo na vodećem merbu Gornjoj Magjarskoj. Čuda škol leva vun s sebe avučene ludi i onoga dula, koji se moge proti staviti teškum robstvu i koji bo još i za daluja otoletja fundameot vrednoga narodnoga življenja.

Celi red umentnih društva i drugi kulturnih zavodov dela med temi starinskimi stenami. Velki pesnik Kazinczy Ferenc je 1792. leta tu vun dal prve magjarske novine »Magyar Nemzetőr«. (Brانيتel magjarskoga naroda).

Kassa je lepi magjarski varaš. Vu njem tak kodi človek kaj na saki kozak vidi večkega spomena prošlosti. I v toj prošlosti dika i moke jednako nasiju glasa magjarske dike i iakosti, koja nigdar nabo hmrla i koja je mogla stvoriti takše glasovite varaše i takšega duha.

## Ne mulasszunk el átíratni az eladott jószág állatlevelét!

### Čikaj prodamo nsmemo zanemariti pasuša prepisati!

A magyar jog szerint állat eladásánál az eladó köteles elmentni a községi előjárásához és a vevő nevére átíratni az állatlevelét. Muraközben még nem ismerik eléggé ezt a jogszabályt és többnyire a vevő végezteti el az állatlevelén a tulajdonos nevének átírását, az eladó pedig, mielőtt megkapta az állat vételárát és az állatot a vevőnek átadta, az átíratást egészen átengedi az új birtokosnak, s maga a dologgal nem törődik többet.

Előfordul, hogy a becsületes falusi gazda eladja olcsón az állatot és nyíltan megmondja, hogy azért olcsóbb az állat, mert ez meg ez a törvényes szavatossági hibája van. Az eladó elmulasztja az átíratást az állatlevelén. Akad olyan család vevő, aki felhasználja az eladónak ezt a mulasztását és lehetőleg még ugyanazon vásáron,

az állat hibáját elhallgatva, azt mint egészségeset, vagy hibátlanul jóval drágábban adja el.

Ő sem irtalja át az állatlevelét. Az új vevő otthon rájön a hibára és azt hívén, hogy az állatlevelén igazolt eredeti tulajdonos az eladó, vagy hogy ez játszott össze egy másik emberrel, a becsületes első eladót vonja felelősségre.

A bíróság elmarasztalja ezt a becsületes első eladót, hogy fizesse meg az utóbbi vevőnek az egész kárt, vagy jobban

mondva, azt a magasabb vételárát, amelyet a család közbülső vevő vágott zsebre és még a költségeket is viselje.

Igy issza meg az eladó a levél kényelmi mulasztásának. Legyenek tehát óvatosak az eladók és el ne mulasszák az átíratást.

Persze az aki csálni akar, álnevet mondhat be, azért kötelezővé kellene tenni azt is, hogy a vevő kellően igazolja magát a községi hatóságnál, minthogy a vásáron sok ismeretlen ember gyűl egybe.

Po magjarskom pravu, ako se živina prodá, oda je prodavec dužen oditi na općinu i dati pasuša prepisati na kupca. V Medjmurju toga zakona još ne poznaju dosta dobro, pak najviše pot si kupec sam da pasuša naše komisirati, a prodavec, čim dobi penaze v roke i čim je živim kupec prek dal, ne briga se dale za komisiranje pasuša i toga pustí v celosti kupecu.

## NÉMETH FERENC

KOCSIGYÁRTÓ ÉS AUTÓKAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ  
NAGYKANIZSA, RÓRHÁZ-UTCA 4

Gyárt: Új és divatos kocsit — Homokfutó-, fedelő- és gazdasági kocsikat — Törésru- szállító és kény kocsikat, autót — Használt kocsikat beszerél

KÉSZÍT: SZEMÉLY- ÉS TERHAUTÓ, ÜZLETI AUTÓ KAROSSZÉRIÁT

Trefi se, kaj pošten selški gazda živinu faleše prodá i volprto pove, kaj je zato dal fale, kajti živina ima ovu pak ovu zakonsku falingu. Prodavec je zanemaril komisiranje pasuša. Najde se takši okanitel kupec, koj si ste prodavcovce nemarnosti hasna napravi i ako je mogoče, još na istom semu

prodá živinu puno draže kak ti zdravu i ne pove za falingu.

Ni ti on ne da prepisati pasuša, a novi gazda doma mam vidi, kaj je živina falingarta, vidi pasuša i misli, kaj je on prodavec, čije ime je na pasušu, ili pak ka je on s šterim drugim človekom skup sigral i tak pritenoga prvoga prodavca zove na velgovornost.

S vel sodi ovoga poštenoga prvoga prodavca, da mora povrnuti potlašuj emu kupec celoga kvara, ili bole rečeno cele večke penaze, tak i one, koje je okanitel, med tem v šep del, a ktomu mora još i vtroške platiti.

Tak je priten prodavec kvaren zbog svoje nemarnosti.

Zato moraju prodavci paziti i nesmeju komisiranje zanemariti.

Samo se po sebi razme, da on, koji već okaniti, more reći i krivo ime, zato bi bilo potrebno, kaj bi pred općinom sako kupec moral dokazati, što je, kaj je, kaj ti na semu čuda nepoznatih ludi eide.

## Nevešünk

### Megmagyarázta

Tanító: Te fiu, miért hibás mindig az összeadásod?

Fiu: Nem tudom, tanár ur!

Tanító: Ki segít a számtani feladatot megcsinálni?

Fiu: Az anyám...

Tanító: És mi a te apádkodgalkozása?

Fiu: Főpincér, kérem.

### Kitűnő vendég

— Miért nem jársz a Makkhetesbe?

— Mert otthagytam a kabátomat.

— No és ezért kellett kimaradnod?

— ...De elhoztam helyette egy jobbat...

### Csodálatos hatás

Kalapos: Asszonyom, ezzel a rózsával, ezzel a kalappal tíz évvel fiatalabb.

A hölgy: Igazán? No tüzzön csak ide még két-három szálát.

— Muravidéklek legkedveltebb találkozóhelye Zalaegerszegen a Gosztonyi vendéglő és étterem. Szállászóbak tiszták és olcsók. Gosztonyi vendéglő, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca.

## Hirek

### a magyar vidékről

#### Vesti z magjarskih krajov

#### SZABADKA

Város törvényhatósága most tartotta ünnepélyes alakuló diszkögyülését, amelyen a főtemplomban tartott Veni Sancte után beiktatták hivatalában dr. Reök Andor főispánt.

Szabadka. Novo varaško zastupstvo je ve obdržalo tvoju velku paradnu sesiju, bila je sveća meša Veni Sancte i satem su inlajlajli v službu velkoga ispana Dr. Reök Andora.

#### CSÖMÖR

Község hazafias lakossága megvédte a szovjetfrontról hazatért falubeli katonákat. A bőséges lakomához a község különböző nyelvű lakossága közösen adta össze az ennivalót és az ötvenkilenc hőst meleg szerettel vette körül.

Csömör. Rodalubni selški narod je pogostil domače soldate, koji su dimo došli s sovjetske fronte. V seli se govori više jezikov, ali su si ludi radi skup dali hrane sa to gostovanje i s veseljem su pogostili 59 junekov.

#### KALOCSÁN

Zichy Gyula gróf kalocsai érsek ezévi első pástörlevelében rámutatott azokra a veszedelmekre, amelyek az ifjuságot fenyegetik. Ezért a hitoktatók és hittanárok még nagyobb munkáját és figyelmét kéri és ajánlja a katolikus ifjusági egyesületek felkarolását.

Kalocsa. Graf Zichy Gyula kalocsaini nadbiskup je dal vun sa ovo letu prvu pástirsku pöstanticu, v kojoj opomene ludi na se onco pogibeli, koje se mlajšini grošuju. Zato se moraju pöpi i kataneti još više brigati sa mlajšinu i stvarati katolička društva.

#### SZEGEDEN

az egyetem keretében rendezett népfőiskolai tanulmányot ünnepélyes formában zárták be az elmúlt héten. A kéthetes tanulmány hallgatói egyszerű földműves ifjak voltak.

Szeged. Prošli tjeđen su svršili na univerzi visoku školu sa naröb. Bil je paradni ispit. Škola je trajala dva tjedna i sami selški dečki su ju pohajali.

#### GYÖR BEN

a gyárvaros plébániatemplomának nemrégén elkészült gyönyörű főoltárát most szentelte fel báró Apor Vilmos megyéspüspök.

Györ. V farnoj cirkvi fabričkoga varaša posvetili se novoga lepoga glavnoga altara. Posvećenje je sbavil baron Apor Vilmos biskup.

#### JÁNOSHALMÁN

gyönyörű leventeotthont építettek, amelynek felszentelése a közeljövöben lesz. A felszentelést gróf Zichy Gyula kalocsai érsek végzi.

Jánoshalma. Zaridali su lepoga leventedoma, kojega bodo sa kratko vreme posvetili. Posvećenje bo sbavil graf Zichy Gyula nadbiskup v Kalocsi.

## NAGYJAINK

### Naši velki ludi Arany János

Nemcsak a magyar, hanem a világirodalomnak is egyik legnagyobb elbeszélő költője és ballada írója volt Arany János, aki 1857-ben született Nagyszalontán, mint egyszerű bihari paraszti sarjadéka. Eletpályája a kis falusi házból a tanári hivatal felé viszi. Amikor megírja halhatatlan szépségű első elbeszélő költeményét, a "Toldi"-t, az egész irodalmi magyar világ felfigyel rá és esodálattal adózik művének. S a továbbiak során egyre magasabbra emelkedik, az egész nemzet ünnepekként emlegetik. És ő akkor is megmaradt annak az egyszerű szerény falusi embernek, akinek egyetlen vágya, hogy egy kis földje legyen, amelyen nyugodtan gazdálkodhat. Halhatatlan, világirodalmi művei közül csak néhányat sorolunk fel: a Toldi után annak két újabb részét is megírja: »Toldi szerelmét« és »Toldi estjét«. Buda halála. Attila korának gyönyörű feldolgozása. Balladái közül a »Szondi két apródja«, a »Tetemrehívás«, az »Éjjeli párba«, az »V. László a leghirebbek. Élete végén csendes elvonultságban írja meg az »Őzikek«-et, költői lelkének utolsó szikráit. 1882-ben hal meg Budapesten, halhatatlan ragyogó nevet hagyva a magyar irodalomnak.

Arany János je bil najveći pesnik sa pripovedanje i ballade ne samo u magjarskoj nego i u svetskoj literaturi. Rodjen je 1857. leta u Nagyszalontu, kakti sin prostih seljskih ludi. Zivljenje ga pelalo s male selске hižice na profersorska stolicu. Da je napisal prelepu svoju prvu pesmu pripovesti, »Toldi« zvanu, celi magjarski literarni svet se um čudi i fali ga. I dale se diže se bole na visoko, njegve perme diči celi narod i stavljaju ga na visinu Shakespeare (Šekspir engleski velki pesnik). Ali on je i dale ostal jednostavni seljski človek, komu je najveće veselje, ako ima tulko zemlje, s koje more živeti i pomalem gospodariti. Z njegovih pesam, koje nigdar nabodo hmrle i poznate su po celom svetu, bomo spomenuli samo ove: Polti Toldi-a je to pripovest i dale napisal u dove pesme: »Toldi szerelmé« i »Toldi estje«, nadale »Buda halála«, lepa pesma s vremena Krala Attila. Zatam dojan ballade: »Szondi két apródja«, »Tetemrehívás«, »Éjjeli párba« i »V. László«. Ove dve saduje su najimense. V svojoj starosti se povlekel u tihu samoču i još je napisal pesmu »Őzikek«. To se bile zadnje iskre njegve pesničke duše. Murl je 1882. leta u Budapešti i ostavil za sobom u magjarskoj literaturi takve svetlo ime, koje nigdar nabo hmrl.

## Országjárás — Putovanje po orsagu

# KASSA, a Fejedelem városa varaš vladara

A Felvidék királynőjének is mondhatnánk Rákóczi gyönyörű várát és még Isten tudja, hány ékes jelző illelné meg, ha értékeit, szépségeit mind fel akarnók számolni.

Multjának tényes fejezeteit hosszú lenne mind felsorolni, de néhánynak a megemlítése is sokat mond a dicsőséges, nagyszerű dolgokról, amelyek méltón emelték Kassát fejedelmi rangra a magyar városok között.

A rómaiak idejében már fenn álló telephelyt a honfoglalás-kor az Aba nemzetség vette birtokába. Ettől kezdve a magyar királyok minden vizsályában részt vett és polgárai ügyesen megtalálták mindig az utat hogy a győztes előtt érdemeket szerezzenek. Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás királyaink egyre több kiváltsággal ruházzák fel. Boeska István székhelyévé teszi és telelepteti hajdui, akik a német telepesekkel megrakott várost újból visszamagyarosítják.

### „Rákóczi megtérése“ — „Rákóczi se povrnul“

Bethlen Gábor, majd Rákóczi Ferenc ideje alatt még nagyobb jelentőségre tesz szert Kassa. Országgyűlést tartanak falai között és fejedelmi székhely lesz. Hűséggel harcol Rákóczi mellett és később is, a szabadságharc idején, a magyar gondolat hős védője. 1906 október 29. ismét emlékeztet Kassa számára. Kétszázéves számüzetés után a Fejedelem visszatér és hamvait a dóm kriptájában helyezik örök nyugalomra.

Azlan újból sötét kor következik: a cseh megszállás. A város multjának ez a legszomorubb husz éve 1938 november elején virradt gyönyörű napra, amikor Kassa visszakertült az anyaországához. Hogy mit romboltak a csehek, már el is feledtük, mert Kassa, a szépséges város, emlékélt is kitörülte a rabság éveinek és magyarságában megerősödve fejlődik tovább. 1941 júniusában még egy szomorú esemény bolygatta meg a várost: a szovjet repülőek galád orvltamadása, amely összerombolta a postaépületet és számos magyar életet oltott ki.

### A dóm — Biškupečka cirkva

Ha végigmegyünk a megnitt, történelmet sugárzó utcákon, mindentüttl összetalálkozunk a szépségnek, művészetnek örök értékeivel.

Ezek között is első a világhíres, gyönyörű Szent Erzsébet székesegyház, vagy ahogyan általánosságban ismerik, a kassai dóm, amelynek mai formája negyedik templom már ugyanezen a helyen. A terveket 1205-ben a francia Villard de Honnecourt építész készítette el. Az 1556. évi nagy tűzvész a dómot sem kímélte meg. 1776-ban ismét megrongálta a tűz.

De a sok újrapépítés, toldás el-lenére is a kassai dóm a gótika esodálattal példája. A főaltárot kivül még tizenegy mellékoltá-

ják.

Ako bi šteli na brojiti se lepote i vrednosti toga varaša, onda biga morali svati za Kralicu Gornjih krajov, najlepši varaš Rákóczi-a i Bog ana, kakše još lepe imena bi um masali dati.

Njegov svetlu prošlost nabrojiti, bi bila preduga pripovest, ali ako samo nešterne stvari sponenemo i onda smo čuda rekli za te dični varaš, koji je vreden toga, kaj su ga postavili med magjarskimi varaši za vladarskoga varaša.

Za vreme rimske dobe već je tu bila našeka, a da su si magjari demovinu stvorili, onda si ga familia Aba zela sa sebe. Od te bobe je imel resa v saki borbi magjarskih kralov i stanovniku su navek našli pota, kaj su mogli pred pobeditelem pokazati svoju vrednost. Naši krali Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás su dali tomu varašu se već povlasti. Boesky István se tu naselil s svojimi hajduki, koji su toga varaša, koji je bil pun nemških naseljenikov, nazaj pomagjariti.

Za vreme Bethlen Gábora, a potli za vreme Rákóczi Ferenc-a, je dobil varaš Kassa još vekšu važnost. Tu su držali orsačke sešije i postal je vladarski varaš Verno se boril za slobodu poleg Rákóczi-a, a i potli za vreme borbe za slobodu, je navek junacki branil magjarsku misel. 1906. oktobar 9. je opet bil velki den za varaš Kassa. Toga dana se poconul velki vladar Rákóczi, koji je dvesto let počival v stranjskoj zemli i njegva pepele su deli v gruft biškupečke cirkve na vekovečni počinek.

Za tem pak je došla črna doba: Češka okupacija. Naj žalostneša doba toga varaša, ali 1938. novembra prvih danov je došla lepa zora, da še varaš Kassa povrnul k materi zemli. Kaj su čehi se erušili, to smo već i pozabili, kajti je varaš Kassa ebrisal iz svojih spomenov se svoje žalosti toga robstva i ve se rezvija objaćen v svojem magjarsstvu. 1941. leta, juniusa meseca se još još jena žalosna stvar pripetila v tem varašu: ruski avioni su doleteli i na ranbevski način erušili pečtu i zaklali čuda magjarskih ludi.

ra van, amelyek legnagyobb része szintén a XII. és XIII. századból valók. A templom kriptájában nyugszik Rákóczi Ferenc és édesanyja, Zrinyi Ilona és fia, József. Itt van Bercsényi Miklósnak, második feleségének, Csáky Krisztinának, Sibrik Miklós és Esterházy Antal kuruc generálisoknak a sirja. A dóm egyéb kincsei, egyházi ruhái, kelyhei felbecsülhetetlen értéket jelentenek.

Ako idemo odilen po tem lepim vulicam, koje su pune povesti, seposod vidimo samo lepote i umetnice vekovečne vrednosti. Ali i med temi je prva i glasovita po celom svetu, prelepa biškupečka cirkva Svete Jalkabete,

ili kak ju seposod zoveju „kassai dom“, a to je denes već štira cirkva n istom mestu. Prvoga plana je napravil Villard de Honnecourt, francoski graditelj, 1556. leta je bil velki ogenj, pak je i cirkva sgorda. 1776. leta le opet pogovela.

Ali poleg se ga toga, makar su ju čudopot snova sidali i kralpi, i tak je tak cirkva najlepša-gotskoga štila. Zvun glavnoga oltara ima još i jedanast oltarov na strani, koji su isto iz XII. i. XIII. stoletju. V gruftu cirkve počiva Rákóczi Ferenc, njegva mati Zrinyi Ilona i njeni sin József. Tu su grobi Rákócziyovih generalov Bercsényi Miklósa, njegve žene Csáky Krisztine, onda Sibrik Miklósa i Esterházy Antala. Ova cirkva čuva velke kince, cirkvena oprave i. t. d., se velke vrednosti.

### Orbán torony — Vrbana turen

A második gyönyörű épület szintén Isten háza, a Szent Mihály kápolna, amely 1341 körül épült és a magyarországi gótika történetének külön fejezete. Szépsége előtt esodálattal áll meg a szemlélt.

Az Orbán-tornyot 1628-ban építették a kassai szenátorok. A toronyra azért volt szükség, mert az 1556-os tűzvésznel Kassa összes harangjai megolvadtak. A maradványokból 100 mázsa, hatalmas harangot öntöttek Szent Orbán tiszteletére s miután ezt nem lehetett a templomtornyban elhelyezni, külön tornyot építettek számára.

Druga lepa zidina je isto boža hiža, kapela Svetoga Mihala, koja je zidana koli 1941. leta i mora se ekstra spomenuti v povesti magjarske gotike. Tak je lepa, kaj se joj saki čudi.

Vrbanovoga turna 1628. leta dali zasidati varáski senatori (Poglavari). Te turen je zato bil potreben, kajti 1556. leta, dal je bil velki ogenj, su se ti svonci raztalili. Z onoga, kaj je ostalo, so dali zlejati jenoga velkoga svonca 100 centov težkoga na čast Svetoga Vrbana i kajti ga v pogrebe turne ne su mogli spraviti, su mu ekstra turna zasidali.

### Löcsei-ház — Hiža varaša Löcse

Még számos régi, szép templom ékesíti a várost. A domonkosrendi temploma 1305-ben már állt, a ferencendi templom, a szeminárium csak száz évvel fiatalabb nála. A premonstréi templom kriptájában nyugszik Báthori Zsófia. A pestis emlékére építették 1715-ben a Rozália temetőben álló fogadalmi templomot és a Fő-utcán a Mária Immaculata-szobrot.

Erlékes, régi épületek még a Löcsei-ház, a »Fekete Sas« nevű régi vendéglőadó és a Mária Terézia által épített város-ház. Az ugynevezett parancsnoki ház már a XVI. században állott. Itt volt Bethlen Gábor pénzverője, majd a főkapitányok székháza. A régi színház 1792-ben épült. Maradt valami a lerombolt várfalakból is.

A város kulturális élete mindenkor vezetőszerepet játszott Felsőmagyarországon. Az iskólák tömege termelte ki magából azt a műveltséget és szellemet, amely ellen tudott állni az ér

# CABINET Preher Brandy

KIVÁLÓ MINŐSÉGE NEM VÁLTOZOTT

nyomásnak és amely eljövendő évszázadokra is alapja lesz az értékes, alkotó nemzeti életnek.

Művészeti társaságok, kultur-intézmények egész sora működik az ősi falak között. Kazinczy Ferenc 1797-ben írt indítótta meg az első folyóiratot, a Magyar Muzeum-ot.

Szépséges, magyar város Kassa, amelyben úgy jár az ember, hogy minden léptével mult emlékeket érint. Es ebben a multban dícsőség és szenvedés egyként hirdeti azt a halhatatlan magyar erőt, nagyságot, amely ilyen városokat, ilyen szellemet épít.

Zvun toga ima Kassa još i druge lepe cirkve. Dominikanska cirkva je 1305. leta več stala, a fransiskanska cirkva i seminar (érna škola) je samo za 100 let mlajši. V grufu premontrenske cirkve počiva Báthory Zsófia. Na spomen velke kuge su 1715. leta na Rosalia grobju zasideli cirkvu i v glavnoj vuliči su postavili spomenik Mariji čistoj devici.

Lepe stare sidine su još »Lőcsei ház«, onda starinska kréma »Fekete Sas« (érni orlin) i stare varaške liže, koje je dala zasidati

kralica Mária Terézia. Stara zidina, koju tak zovu »komandantova hiža«, već je stala XVI. stoljetia. Tu je dal Bethlen Gábor, vladar Erdélya svoje peneze kovovati, a potli pak su stamvali velki kapitani. Staro kazališće je zidano 1792. Grada i kule su zrušili, ali nekaj je ostalo.

Kulturo življenje toga varaša je navek bilo na vodečem merbu Gornjoj Magjarskoj. Čuda škol leva vun s sebe zvučene ludi i onoga dula, koji se mogel proti staviti teškom robstvu i koji bo još i za daluja ošetljetia fundameot vrednoga narodnoga življenja.

Celi red umentnih društva i drugi kulturnih zavodov dela med temi starinskimi stenami. Velki pesnik Kazinczy Ferenc je 1792. leta tu vun dal prve magjarske novine »Magyar Neizetők« (Branitel magjarskoga naroda).

Kassa je lepi magjarski varaš. Vu njem tak kodí človek kaj na saki kozak vidi večkega spomena prošlosti. I v toj prošlosti dika i moke jednako nasiju glasa magjarske dike i iakosti, koja nigdar nabo hmrla i koja je mogla stvoriti takše glasovite varaše i takšega duha.

## Ne mulasszunk el átiratni az eladott jószág állatlevelét!

**Cikaj prodamo nescemo zanemariți pasuša prepisati!**

A magyar jog szerint állat eladásánál az eladó köteles eladni a községi előjárásához és a vevő nevére átiratni az állatlevelét. Muraközben még nem ismerik eléggé ezt a jogszabályt és többnyire a vevő végezteti el az állatlevelén a tulajdonos nevének átirását, az eladó pedig, mihelyt megkapta az állat vételárát és az állatot a vevőnek átadta, az átiratást egészen átengedi az új birtkosnak, s maga a dologgal nem törődik többet.

Előfordul, hogy a becsületes falusi gazda eladja olcsón az állatot és nyíltan megmondja, hogy azért olcsóbb az állat, mert ez meg ez a törvényes szavatossági hibája van. Az eladó elmulasztja az átiratást az állatlevelén. Akad olyan család vevő, aki felhasználja az eladónak ezt a mulasztását és lehetőleg még ugyanazon vásáron,

az állat hibáját elhallgatva, azt mint egészségeset, vagy hibátlanul jóval drágábban adja el.

Ő sem irtalja át az állatlevelét. Az új vevő otthon rájön a hibára és azt hívén, hogy az állatlevelén igazolt eredeti tulajdonos az eladó, vagy hogy ez játszott össze egy másik emberrel, a becsületes első eladót vonja felelősségre.

A bíróság elmarasztalja ezt a becsületes első eladót, hogy fizesse meg az utóbbi vevőnek az egész kárt, vagy jobban

mondva, azt a magasabb vételárát, amelyet a család közbülső vevő vágott zsebre és még a költségeket is viselje.

Igy issza meg az eladó a levél kényelmi mulasztásának. Legyenek tehát óvatosak az eladók és el ne mulasszák az átiratást.

Persze az aki csálni akar, álnevel mondhat be, azért kötelezővé kellene tenni azt is, hogy a vevő kellően igazolja magát a községi hatóságágnál, minthogy a vásáron sok ismeretlen ember gyűl egybe.

Po magjarskom pravu, ako se živina proda, oda je prodavec dužen oditi na općinu i dati pasuša prepisati na kupca. V Medijmurju toga zakona još ne poznaju dosta dobro, pak najviše pot si kupec sam da pasuša naše komiširati, a prodavec, čim dobi peneze v roke i čim je živim kupec prek dal, ne briga se dale za komiširanje pašuša i toga pusti v celosti kupecu.

## NÉMETH FERENC KOCSIGYARTÓ ÉS AUTÓKAROSSZÉRIA KÉSZÍTŐ NAGYKANIZSA, ÉORHÁZ-UTCA 4

Gyárt: Új és divatos kocsit — Homokfutó-, fedelő- és gazdasági kocsikat — Toheráru szállító és kési kocsikat, szánkót — Használt kocsikat bocsorál

KÉSZIT: SZENÉLY- ÉS THERAUTÓ, ŐZLETI AUTÓ KAROSSZÉRIÁT

Trefi se, kaj pošten selški gazda živinu faleše proda i volprto pove, kaj je zato dal fale, kajti živina ima ovu pak ovu zakonsku falingu. Prodavec je zanemarił komiširanje pašuša. Najde se takši okanitel kupec, koj si ste prodavcove nemarnosti hasna napravi i ako je mogoče, još na istom semu

proda živinu puno draže kak ti zravu i ne pove za falingu.

Ni ti on ne da prepisati pašuša, a novi gazda doma mam vidi, kaj je živina falingarta, vidi pašuša i misli, kaj je on prodavec, čije ime je na pašušu, ili pak ga je on s šterim drugim človekom skup sigral i tak pritenoga prvoga prodavca zove na velgovornost.

S vel sodi ovoga poštenoga prvoga prodavca, da mora povrnuti potlašuj emu kupecu celoga kvara, ili bole rečeno cele večke peneze, tak i one, koje je okanitel, med tem v šep del, a ktomu mora još i vtroške platiti.

Tak je priten prodavec kvaren zbog svoje nemarnosti.

Zato moraju prodavci paziti i nesmeju komiširanje zanemariti.

Samu se po sebi razme, da on, koji već okaniti, more reći i krivo ime, zato bi bilo potrebno, kaj bi pred općinom saki kupec moral dokarati, što je, kaj ti na semu čuda nepoznatih ludi side.

## Nevešünk

Megmagyarázta

Tanító: Te fiu, miért hibás mindig az összeadásod?

Fiu: Nem tudom, tanár ur!

Tanító: Ki segít a számtani feladatot megcsinálni?

Fiu: Az anyám...

Tanító: És mi a te apádfogalkozása?

Fiu: Főpincér, kérem.

Kitűnő vendég

— Miért nem jársz a Makkhetesbe?

— Mert otthagytam a kabátomat.

— No és ezért kellett kimaradnod?

— ...De elhoztam helyette egy jobbat...

Csodálatos hatás

Kalapos: Asszonyom, ezzel a rózsával, ezzel a kalappal tíz évvel fiatalabb.

A hölgy: Igazán? No tüzzön csak ide még két-három szálát.

— Muravidéklek legkedveltebb találkozóhelye Zalaegerszegen a Gosztonyi vendéglő és étterem. Szállászóbak tiszták és olcsók. Gosztonyi vendéglő, Zalaegerszeg, Kossuth Lajos-utca.

## Hírek a magyar vidékről

Vesti z magjarskih krajov

SZABADKA

Város törvényhatósága most tartotta ünnepélyes alakuló diszközyulését, amelyen a főtemplomban tartott Veni Sancte után belkatták hivatalában dr. Reök Andor főispánt.

Szabadka. Novo varaško zastupstvo je ve obdržalo tvoju velku paradnu sesiju, bila je sveta meša Veni Sancte i satem su inštalirali v službu velkoga išpana Dr. Reök Andora.

CSÖMÖR

község hazafias lakossága megvendégelte a szovjetfrontról hazatért falubeli katonákat. A bőséges lakomához a község különböző nyelvű lakossága közösen adta össze az ennivalót és az ötvenkilenc hőst meleg szeretettel vette körül.

Csömör. Rodalubni selški narod je pogostil domače soldate, koji su dimo došli s sovjetske fronte. V seli se govori više jezikov, ali su si ludi radi skup dali hrane za to gostovanje i s veseljem su pogostili 59 junekov.

KALOCSÁN

Zichy Gyula gróf kalocsai érsek ezévi első pástörlevelében rámutatott azokra a veszedelmekre, amelyek az ifjuságot fenyegetik. Ezért a hitoktatók és hittanárok még nagyobb munkáját és figyelmét kéri és ajánlja a katolikus ifjuság egyesületek felkarolását.

Kalocsa. Graf Zichy Gyula kalocsainai nadsbiskup je dal vun sa ovo letu prvu pástirsku pöstanicu, v kojoj opomene ludi na se ono pogibeli, koje se mlajšini grošiju. Zato se moraju pöpi i kataneti još više brigati za mlajšinu i stvarati katolička društva.

SZEGEDEN

az egyetlen keretében rendezett néptörökölai tanfolyamot ünnepélyes formában zárták be az elmúlt héten. A kéthetes tanfolyam hallgatói egyszerű földműves ifjak voltak.

Szeged. Prošli tjeđen su svršili na univerzi visoku školu sa naröb. Bil je paradni ispit. Škola je trajala dva tjeđna i sami selški dečki su ju pohajali.

GYÖRBE

a gyárvaros plébániatemplomának nemrégén elkészült gyönyörű főoltárát most szentelte fel báró Apor Vilmos megyéspüspök.

Györ. V farnoj cirkvi fabričkoga varaša posvetili se novoga lepoga glavnoga altara. Posvećenje je sbavil baron Apor Vilmos biskup.

JÁNOSHALMÁN

gyönyörű leventeothonot építettek, amelynek felszentelése a közeljövöben lesz. A felszentelést gróf Zichy Gyula kalocsai érsek végzi.

Jánoshalma. Zaridali su lepoga leventedoma, kojega bodo za kratko vreme posvetili. Posvećenje bo sbavil graf Zichy Gyula nadsbiskup v Kalocsi.

## 1560 pengős segélyben részesültek a csáktornyai kereskedelmi középiskola jelölmenetelű növendékei

Deaki čakovske trgovačke srednje škole, koji se dobro vučiju, su dobili pomoć od 1560 pengő

**UZSOK**  
mellet, az országhatár köze. lében álló Sportszállóban tűz ütött ki és a fából készült épület rövid idő alatt leégett.

**Uzsok.** Poleg toga varaša na orsačkoj granici je u jenuer sport-skim hotelu agenji zbil i ta drvena palača je sa kratko vreme sgyrela.

**VACOTT**  
nagy részvétellel temették el Hanauer A. István váci megyés-püspököt, pápai trónállót. A temetést Serédi Jusztinián bíboros-hercegeprimás végezte.

**Vác.** Hmrl Hanauer A. István domaći biskup i visoki papinski dvorski. Imel je jako velkoga sprovoda a radnje počevoenje um je dal Dr. Serédi Justinian magsjarski kardinal, hercegeprimás.

**KOVASZNÁN**  
a farkasok több gazdasági udvarba betörték és néhány sertést megöltek. Két udvarban 12 juhot is szétléttek.

**Kovácsna.** Vuki su došli v selo i pre više gazi su rezogali par svinj. V doema dvoraj su rezto-gali i dvanajsti birki.

**SZEKESFEHERVÁR**  
diákjai közreműködnek a kőzutak hótól való megtisztításában, hogy a munkáshány ellenére is a város utcái használhatók legyenek. Napszámjaikat a harcúterén küzdő katonák megajándékozására fordítják.

**Székesfehérvár.** Deaki su se sami ponudili na varaškaj hižaj, kaj bodo sneg zmetali, na mesto onih delnocoov, koji su odišli v soldačiju i zbog toga je velka sila sa težake. Deaki su počistili se eerte i vulice, a kaj su zaslužili sa svoje delo, to su alduvali soldatam, koji su na fronti.

### Nekaj za kratek čas

**Dopovedal mu je**  
*Navučitel:* Ti mali, zakaj su tvoji rečuni navek krivi?  
*Deak:* Neznam, Gospon Navučitel!  
*Navučitel:* Što ti pomaže re-čune delati?  
*Deak:* Moj otec.  
*Navučitel:* A kaj je tvoj otec?  
*Deak:* Oberkelner prosim lepo.

**Dober gost**  
- Zakaj nejdete v krému »k erlenomu grozdu«?  
- Zato, kaj sam tam ostavil kaputa.  
- No, pak zato ste morali zostati?  
- Je, ali sam je na mesto toga odnesel bolšega.

**Čudno kak hasni**  
*Skrlečar:* Gospa, stam ružom na škrlaki sgleдите za deset let mlajša.  
*Gospa:* Za istim? Onda mi denite još dve-tri ruže gori.

**Billiard-automata**  
7 golyóval és dáköval, kisac használt állapotban kávéház és vendéglő részére rögtön aladó.  
Megtéríthető:  
„METROPOL” szálló Csáktornya

1941. szeptemberében 23 év után először nyitlak meg a tavasszal visszalért iskolák kapui úgy, hogy a régi termék és folyások újra magyar szavakat hallottak. Örültek akkor a tanulók, de talán még jobban örültek a szülők, hogy már nem kell magyarságukat titkolniok. Az öröm azóta sem mult el, sőt fokozódott. A kereskedelmi középiskola néhány növendékének és szülőjének szemében örömkönnyek csillogtak szombaton, jan. 24-én délután, amikor tudomást szereztek a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter ur atyai szereteléről, aki anyagi támogatásban részesítette az arra rászorulókat.

Dr. Bernáth József kereskedelmi középiskolai igazgató rendkívüli szülői értekezlet keretében, ünnepélyes formában hozta a szülők és a hatóságok tudomására a miniszter ur támogatását.

A szülői értekezleten megjelent Csáktornya község képviselőiben Korentsy Endre főjegyző, Herlics Mátvás képviselőtestületi tag, a honvédtisztikar részéről Meszes Vince főhadnagy és Koronczay László zászlós, a sajtó nevében dr. Szabad Lajos főszerkesztő, az ipartestület képviselőjében Saffarics István elnök és Döring Károly alelnök, a teljes tanári testület és a keresk. középiskolai növendékek szülei és gondozói szép számban.

Dr. Bernáth József igazgató a szülői értekezleten kihirdette a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur támogatását, amely szerint

a kereskedelmi középiskola növendékei közül egy 440 P, kettő 300, kettő 150, egy 120 és egy növendék 100 P tanulmányi segélyben részesült, összesen 1560 P értékben.

A segély kiutalásánál a tanulmányi előmenetel, de még inkább a családi, gazdasági és ráutalásügyi szempontok voltak az irányadók. Az igazgató kihangsúlyozta, hogy a segélyben való mostani részesülés a tanulók számára előlegezett bizalom, a melyért a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur és a magyar haza minden adófizető polgára, akinek a közteherhez való hozzájárulása révén része van a segélyezésben, elvárja, hogy a segélyben részesültek megfeszített munkával dolgozzanak és így építőmunkásai legyenek a szebb magyar jövőnek. Legyen ez a segélyezés buzdító hatással azokra, akik most nem részesültek anyagi támogatásban, mert az arra érdemesnek mutakozó tanulókat a miniszter ur még február hó folyamán segélyben kívánja részesíteni.

Az iskola igazgatója ezután az érdekel szülők és gondozók tudomására hozta a segélyben ré-

szesülés módozatait. Az értekezlet után a szülők meghatotlan távoztak az iskolából, meggyőződve a m. kir. vallás- és közoktatásügyi kormányzat szereteléről és támogatásáról, a mely »minden törekvő magyar fiú és leány, illetőleg a magyar-sághoz hű, nem magyar anyanyelvű tanuló részére is lehetővé kívánja tenni a tanulást, amiért fokozott munkát és hűséget kíván.«

Potli 23 let. v szeptemburu 1941. leta su se prvič otprle vrata škol, koje su na prtuletije povrunte i ve se poganjam i salam nazaj čujeje magjarske reči. Veseli su bi deaki, a mortí su rodíteli još bole veseli bili, kaj ve več ne moraju tajiti, kaj su magjari. To veselje je od onda ne prešlo, a mortí je ve još veške. V sobotu januara 24.-ga popoldan su se v očuni rodítelov nešternih deakov suze pokazale, da su razvedili sa očinsku ljubav gospona magjarskoga kraljevskoga ministra veze i škol, koji je poslal pomoć onim koji su toga potrebni.

Dr. Bernath József, direktor trgovačke srednje škole je posval avunrednu roditelsku konferenciju i na paradni način je dal njim i vlastim na glas pomoć gospona ministra.

Na roditeljsku konferenciju došli su: v ime varaša Čakovca Korentsy Endre glavni notariuš, Herlics Mátvás poglavar, od strane

honvedskih oficirov Meszes Vince főhadnagy i Koronczay László zastavnik, od strane novin Dr. Szabad Lajos glavni vurednik, od meštarskoga društva Saffarics István predsednik i Döring Károly podpredsednik, nadalje si profesori i čuda rodítelov deakoh.

Dr. Bernath József direktor je na raditeljskoj konferenciji preglasil pomoć gospona ministra vere i škol po kojoj

od deakov trgovačke srednje škole jeden bo dobili 440 pengő, dva po 300 p., dva po 150 p., jeden 120 p. i jeden 100 pengő školske pomoći.

Pre toj pomoći se gledalo na to, kak se števi deak vuči, a još više na to kakše v familierne i gospodarske prilike i šteronu je veška sila se pomoć. Direktor je naglasil, da je to velke poverenje v deake, koji pomoć dobiju ktomu gospon minister veze i ktomu si purgari magjarske domovine, koji plaćaju porciju, s štere se ta pomoć da je, zahtevaju, kaj se oni, koji pomoć dobiju moraju jako dobro vučiti i napinjati pre poslu, kaj bodo tak pomagali zidati bolšu magjarsku budućnost. Ova pomoć naj tira one, koji su ju za ve još ne dobili na vešku marljivost, kajti gospon minister žele one deake, koji bodo toga vredni, još v mesecu februara nadeliti s pomoćom.

Zatem je direktor škola dal na glas rodítelam i skrbnikam načina, kak se bo ta pomoć delila. Potli konferencije su rodíteli jako genuti išli s škole, kajti su se osvedočili za ljubav i pomoć gospona ministra veze i škol, koja bo sakomu magjarskomu dečku i puci, a i onam, koji ne su magjarskoga materinskoga ježika, ali su verni magjarskoj domovini, dale mogućnost, kaj se bodo mogli vučiti, ali za to zahteva veške delo i vernost.

### A vallás- és közoktatásügyi miniszter 8000 P-t adott a szegénysorsu csáktornyai polgári iskolai tanulók felsegélyezésére

Minister vere i škol je dal 8000 pengő za pomoć siromaškim deakam čakovske purgarske škole

Amikor beköszöntött a hidegebb időjárás, szomorúan tapasztalta a tanári testület, hogy nap-nap után meggyéberedett kézzel, dideregve jöttek a tanulók az iskolába. A tanári testület hangverseny rendezésének jóvedelméből igyekezett a fázó lábaeszkákra meleg harisnyát, lábbelit venni és a hidegtől fagyoskodó kis növendékeket meleg ruhával, téli kabáttal ellátni. Azonban a rendelkezésre álló anyagi eszközök a drága lábbeli- és ruhaárak mellett csak pár gyermeknek a felsegélyezését engedték meg. A Kultuszokmányzat tudomást szerezve a szükségletekről, jelentős segéllyel mozdította elő a muraközi szegény gyermekeknek a felruházását.

Vasárnap délutánra az igazgató szülői értekezletre hívta össze a szülőket, ahol megbeszéltek a nevelés és a tanítás közös irányelveit. A szülői értekezleten Turák Jánosné a leánytanulók neveléséről tartott értekes előadást. Turák János előadásában a bolsevista nevelés hozalmaira mutatott rá.

A vallásos nevelés és a családi érzéshánya állattá alacsonyította le az embert.

Mindkét pedagógiai előadásban a szülők közül sokan hozzászóltak.

A szülői értekezlet előtt egy nappal kapta kézhez az igazgató a Kultuszokmány segélyezéséről szóló átiratot. Így Nagy Károly igazgató a legnagyobb örömmel számolt be a kapott 8000 pengős segélyezéséről. Beszédében kihangsúlyozta, hogy a kormányzat most, amikor az ország háborút visel s az orosz hotengerben küzdő honvédeink ezer és ezer féle szükséglettel kell kielégíteni, mélyen átéri a felszabadult Muraköz szociális nehézségeit, szívesen jön Muraköz tanulóinak segítségére. A kormányzatnak ez a nemes gesztusa a bizalomnak, a megértésnek előlegezett jelképe. A magyar nemzet, amelynek filérjéből kikerült a segélyképpen kiutalt 8000 pengő; elvárja a tanulóktól, hogy

a magyar nemzethez hűséggel és odaadéttal ragaszkodjanak.

## Za ferhange

za pokrivače za postele  
moderne  
štofe od čipki

v sakoj širini se dobiju  
po fal ceni pre

**Sütz** néi

Nagykanizsa  
Zalaegerszeg

A kultuskormányzat leiratában jelzi, hogy február havában az arra érdemes, szorgalmas, jómagaviseletű tanulókat ismét segélyezni szándékozik.

Az igazgató bejelentését a szülői értekezlet résztvevői nagy lelkesedéssel fogadták s egyhangú határozattal kérték az igazgatót, hogy a kultuskormányzatnak nagy összegű és legelőbbkor érkezett adományáért hivatalilag mondjunk köszönetet. Az adományban részesült tanulók névsora a következő:

Ambrus Margit 400 P, Artner Károly 300 P, Balassa Károly 200 P, Bohunek Katalin 200 P, Bocsik Jolán 150 P, Branilovics János 150 P, Demšar Teréz 150 P, Dovedser Ferenc 150 P, Horváth Aladár 150 P, Horváth László 150 P, Jegyud Károly 50 P, Kecskes Rozália 230 P, Kolárek Szilvia 100 P, Kovács Mihály 400 P, Kozári József 120 P, Kristofics János 250 P, Kristofics Sándor 350 P, Lajtman György 200 P, Leiner Viktor 260 P, Magdalénics Antal 150 P, Marácz József 200 P, Martinyák Tamás 150 P, Marusics Ottó 100 P, Mravlek Bogolyub 50 P, Novák István 150 P, Ofesár Györgyi 100 P, Okresza János 150 P, Papp Vilmos 250 P, Poszavec Anna 100 P, Ruzsa Miklós 200 P, Sinkó Ferenc 200 P, Sfeulij János 210 P, Szever József 150 P, Szunamár Margit 50 P, Juranits Irén 120 P, Varga Mária 250 P, Vampfi Ibolya 150 P, Zvonár Stefi 150 P, Vugrinecz József 150 P, Zamuda Gizella 150 P, Zuzel Anna 100 P, Zsuzsely József 120 P.

Ve, da su došli mrzli dani, profesori su s žalostnim okom gledali deaka, kak su den na den, s trdimi rokami, si zmrženi dohajeli u školu. Profesori su priredili koncerta, pak szodhodka toga su se trsili siromaškoj deci, na mrzle noge kupiti štromfe i šolce i porobenim malim deakam spraviti tople oprave i zimске kapute. Ali na žalost penez ga malo bilo, šolci i oprave su jako drage i tak su samo par deci mogli dati pomoć. Pre ministériumu vere i škol su zarvedili, kaj je pomoć potrebna, pak su z vekšom sirotom pomogli oblači siromašku medjimursku decu.

Za nedelu popoldan je direktor škole pozval roditelje na konferenciju i tam su dogovorili, kak bodo decu dale školali i odgajali.

Na toj roditeljskoj konferenciji je profesorica Turák Jánosné držala lepo predavanje, kak se moraju puće odgajati, a profesor Turák János pak je pripovedal za strakote, kak bolševik svoju decu odgajaju.

De ga ne pobožnoga odgajanja i familijarne ljubavi, tam ludl postaneju živine.

Pre ovim dvem predavanjima su i nešterni roditelji imeli svoju reč.

Direktor škole je jen den predi, kak je bila roditeljska konferencija, dobil od ministériumu pismo, kaj se bo pomoć davala i tak je Nagy Károly direktor z najvećšim veseljem pripovedal roditeljem, kaj se dobi pomoć do 8000 pengő. Rekel je u svojem govoru, da ne, da je orsag v taboru i da je treba jezero fele potrebe spunjavati onoj soldačiji, koja se za nas boriv ruskom snegu, itak magjarska vlada globoka priznaje se socialne poteš-

koće oslobodjenoga Medjimurja i radodohaja medjimurskam deakam na pomoć. To plemeniti korak je poverenje vlade, koje ona već napredaje ovomu narodu. Za to magjarski narod, s cijih filerov se ova pomoć od 8000 pengő davle, čeka od deakov

kaj bodo oni verni i z ljubavl priverani magjarskomu narodu.

Ministérium je u isto vreme pisal, kaj kani i v februaru mesecu deliti pomoć onim deakam, koji bodo toga oredni, marlivi, dobri i poslušni.

Ove direktorove reči su roditelji, koji su bili na konferenciji, priieli s najvećšim veseljem i jednoglasno su prosili direktora, kaj bi se ministériumu vere i škol, za ovu velku pomoć, koja je došla u najbolše vreme, telegrafski zafalili. Pomoć dobiju deaki, koji su zapisani v magjarskim delu ove vesti.

## KÖZGAZDASÁG

## Téli teendők a baromfióiban

Zimski posli v kokošnjaku

A hideg hófúvásos idő beköszöntésével a baromfiállományunk egészségben tartására és a megindult tojástermelés érdekében számos apró teendő végrehelendő el, ami nem jár külön költséggel és mégis igen nagy mértékben mozdítja elő a zavartalan termelést.

Törekedjünk, hogy a nagy hidegekben meleg, de nem páras levegőben töltsék állataink az éjszakát. Erre legjobb utmutató az ól ablaka vagy fala, amely ha gyöngyözik, vizes, ugy a levegő páras és jobban kell szellőtelnünk. Reggelenként takarítsuk ki az ólat és szórjuk fel száraz homokkal, szalmával vagy lörekkkel. A reggeli szemel eleséget így szétszórhatjuk az alomban, mert ezáltal némi mozgásra kényszerítjük az állatokat. Sokszor ugyanis olyan rossz az idő, hogy nem érdemes a tyukokat kiengedni és különben is minden hó takar és a szabadban ugysem találnak semmit sem. A hidegben való huzamosabb tartózkodás pedig csak a tojástermelés megindulását késlelteti.

Igen jó szögalatot tesz, ha a konyhában, vagy más meleg helyen lapos kis fatálcákban zabot vagy árpát csirázlatunk és ezt az eleséget reggel adjuk oda. A csirázlatot gabonamagvatt igen szivesen fogyasztják a baromfiak és ezzel is változatosabbá tesszük étrendjüket. Déli étetésre pedig összegyűlt konyhahulladékokat, főtt krumpliát, keverjük össze korpával, szénamurával, darákkal és ezt a ke-

veréket langvosan adjuk oda az állatoknak. Ezt igen fogják szeretni, mert bizony a nagy hidegben az állatnak is jól esik a meleg étel. Este pedig lehetőleg szemes tengerit elessünk, mert annak a megemésztése soká tart és így a hosszú téli estén foglalkoztatva van a tyuk zuzája, másrésztől melegfejlesztő képessége közimert és így képes az állat pótolni a test hőleadását.

Meleg ivóvizről is gondoskodjunk, vagy úgy, hogy napjában többször meleg vizet öntünk az itatóba, vagy pedig, hogy az itatóedény alá helyezzünk egy gyerégyt vagy mécsét, ami állandóan melegen tartja a vizet és nem engedi befagyni. A mécsét helyezhetjük úgy is, hogy a földbe ásunk egy mélyedést, amelybe behelyezzük a gyerégyt és e fölé tesszük az itatót. Másik mód szerint egy külön állványt készítenk az itató számára, aminek belsejében helyezzük el a fűtőkészüléket.

Legyen gondunk arra is, hogy a tojástermelés megindulásakor tiszta fészkek álljanak rendelkezésre, amelyeket bőven almazzunk be. Legelőször homokot szórni, majd erre szénát vagy szalmát, mert így ha el is kaparja a tyuk az almot, a homok ott marad és a tojás minden körülmények között puhára esik. Ily módon nem lesz repedt, meg törött tojásunk és azonkívül szép tiszták is maradnak a tojások.

Megfelelő állal és gondos, szakszerű kezeléssel biztosítjuk.

## Oglas

Dajem na glas poš. Čakovca stanovnikam i okolice, kaj sam v Čakovcu, Honvéd-utca 73. (polog cukorfabrike) otrpi

## trgovinu z drvi za kuriti i latorom

de se v sako vreme, kulko god, i k hiži dopelano, dobiju najbolša drva i lator.

Preporučam se

JUG ANDRAŠ

## UTFÁSÍTÁSRA, PARKOSÍTÁSRA!

Bignonia, Piroselevű bükk, Celtis, Corylus colurna, pirosvirágu gesztenye, Gingko-biloba, Gömbakác, Jegenyefőlyg, Juglans nigra, juharok : Acer neg. fol. var. Gömbjuhar, Schwedleri : Hárs, Nyír, Platán, Pr. pissardi, Triloba : nagyon olcsón: akác, kőris, nyár, szil. : Fenyők, gyümölcsfák nagy választékban.

Kolauch faiskola, Szeged

